

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2020

Marking Scheme

Lithuanian

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

Remdamiesi tekstu atsakykite į pateiktus klausimus:

1. Paaiškinkite šių žodžių ir posakių reikšmę:

a) buitinė lietuvių šneka (1 taškas)

Kalba vartojama kasdieniams, paprastiems, buitiniams poreikiams reikšti, ribota, elementari kalba

b) kitatautis (1 taškas)

Kitos tautos atstovas, žmogus iš kitos šalies

c) gyvenimo draugas (1 taškas)

vyras, žmona, sutuoktinis, gyvenimo partneris, mylimasis, žmogus, su kuriuo gyvenimi iki gyvenimo pabaigos

d) nutautėti (1 taškas)

Prarasti tėvų arba senelių kalbą, nebesilaikyti jų kultūrinių tradicijų

e) „grįžtančių vaikaičių“ fenomenas (1 taškas)

Reiškinys, kuomet vaikaičiai susidomi prarasta, „išsižadėta“ tėvų ar senelių kultūra

2. Kokios lietuvių tautinės kultūros, istorijos dalys minimi tekste? Raskite tris pavyzdžius. (5 taškai)

Kugelis, bulviniai blynai, Kūčios, nuolatinės okupacijos, Nepriklausomybės aktas, krepšinis, margučiai, lietuvių kalba.

3. Kaip, Elenos Bradūnaitės-Aglinskienės nuomone reikia elgtis gyvenant užsienyje, kad išlaikytum lietuviybę? (5 taškai)

Namuose kalbėti tik lietuviškai, mokytis ir vaikus mokyti turtingos, ne vien buitinės lietuvių kalbos. Laikytis tradicinių papročių, švęsti Kūčias, marginti kiaušinius. Gyvenimo partneriu rinktis lietuvį arba lietuvę. Galvoti apie tautą ir jos išlikimą, savo pasiekimus, išsilavinimą panaudoti Lietuvos valstybės gerovei, progresui. Svarbu didžiuotis Lietuva, lietuviškais papročiais, kultūriniu palikimu.

4. Aprašykite kokius skirtumus Elena Bradūnaitė-Aglinskienė pastebi tarp Havajų ir JAV bei Lietuvos. (5 taškai)

Lietuvoje galima patirti visus keturis metų laikus – žiemą, pavasarį, vasarą ir rudenį, kurie visi skirtingi. Tai maža šalis, todėl lengva palaikyti ryšius su giminėmis, šeimos nariais, dažnai susitikti. Be to, Lietuvoje kultūrinis gyvenimas intensyvus ir turtingas, „reikia „persiplėsti“, kad spėtum viską, kas domina, aplankyti.

Lietuvoje santykiai tarp žmonių nėra labai draugiški. Gatvėje ar kitose viešose vietose žmonės nesišypso vienas kitam, nemoka džiaugtis vieni kitais. Lietuviai turi nepilnavertiškumo kompleksą, nevertina savo kultūros, papročių. Be to, lietuviai per daug vertina materialias vertybes, per daug rūpinasi ekonomika, vaikosi vartojimo madų.

5. Remdamiesi tekstu ir Jūsų nuomone, pasvarstykite kodėl kalba yra svarbi tapatybės dalis ir „didžiausias turtas, kurį tėvai“ gali perduoti. (5 taškai)

Mokėdamas kalbą gali geriau pažinti tos šalies kultūrą, istoriją ir dabartinį gyvenimą. Suprasti jos šalies papročius ir vertybes, dalyvauti viešajame tos šalies gyvenime. Didžiuotis tos šalies kultūriniu paveldu.

Mokant kalbą galima lengvai bendrauti su giminaičiais, džiaugtis šeimos ratu, jaustis jo dalimi.

Kalba susijusi ir su savęs suvokimu, pasaulio matymu, emocijų raiška. Elenos Bradūnaitės-Aglinskienės nuomone vaikystės kalba lengviau reikšti emocijas nei vėliau ne šeimoje, bet mokykloje, gatvėje išmokta kalba. Todėl ji, kaip ir daugelis žmonių mano, kad netekus vaikystės kalbos, galime netekti ir didelės dalies savęs. Nors šiuolaikiniai kalbos tyrinėjimai tokią nuomonę neigia ir įrodo, kad emocijas galima taip pat adekvačiai reikšti ir vėliau išmokta kalba.

Mokėdamas kalbą, gali lengvai keliauti ir jaustis kaip namie keliose šalyse priklausyti daugiau nei vienai šaliai, turėti platesnę nei viena tapatybę, prisidėti prie pasaulio įvairovės.

6. Remdamiesi tekstu ir savo nuomone bei žiniomis paaiškinkite, kaip suprantate šį Elenos Bradūnaitės-Aglinskienės teiginį „parvežkit Lietuvai pasaulį, o pasauliui pristatykite Lietuvą!“ ? (5 taškai)

Kai straipsnio herojė buvo maža, tėvai ją mokė, kad visa, ką ji išmoksta, turi panaudoti Lietuvos labui. Ji gyveno JAV, nes tuo metu Lietuva buvo okupuota Sovietų Sąjungos. To meto emigrantai laukė, kada Lietuva vėl taps nepriklausoma, kad galėtų vėl grįžti ten gyventi ir savo žinias panaudoti Lietuvos kūrimui. Dabar Lietuva yra nepriklausoma valstybė ir lietuviai gali netrukdomi gyventi Lietuvoje arba bet kurioje kitoje šalyje. Gyvendami kitose šalyse lietuviai gali skleisti gerą patirtį arba naudingas žinias apie kitų šalių patirtį Lietuvoje, o savo gyvenamose šalyse gali skleisti žinias apie Lietuvą, kurti teigiamą Lietuvos įvaizdį svetur.

Remdamiesi tekstu ir jūsų patirtimi, pakomentuokite globalizacijos plusus ir minusus (100-150 žodžių).

Elenos Bradūnaitės-Aglinskienės nuomone globalizacija turi ir privalumų ir trūkumų. Svarbiausias jos privalumas – kultūrų, kalbų, tapatybių įvairovė. Ji daro pasaulį magesnį, įdomesnį. Be to, kultūrų įvairovė užtikrina ir jų išlikimą. Antras globalizacijos privalumas yra lengvesnis žmonių bendravimas, galimybė keliauti ir visur jaustis kaip namie, gyventi skirtingose šalyse, susikurti pilnavertį gyvenimą gyvenant keliose šalyse.

Tačiau globalizacija pasaulį suvienodina, nutrina kultūrinius skirtumus. Dabar žmonės valgo ir rengiasi panašiai, klauso panašios muzikos. Todėl globalizacijos sąlygomis sunkiau išlaikyti tautinę tapatybę.

Mano nuomone globalizacija yra gerai. Man patinka keliauti ir tai, kad Europoje turime tą pačią valiutą, visur susikalbame anglų kalba. Tačiau nereikia pamiršti, kad globalizacija prasidėjo nuo kolonizacijos. Kai kurios šalys vis dar išnaudoja kitas ir lobsta kitų sąskaita. Todėl džiaugiantis globalizacijos privalumais reikia atsakingai, nepamirštant galvoti apie nelygybę pasaulyje ir apie tai, kaip ją panaikinti.

Samprotavimo rašinys Pasirinkite vieną iš pasiūlytų temų ir parašykite samprotavimo tipo rašinį (apytiksliai 300 žodžių).

1. Ar įmanoma XXI amžiuje išlaikyti tautinę tapatybę gyvenant ne tėvų gimtojoje šalyje?

arba
2. Krizės metu išryškėja geriausios ir blogiausios žmonių savybės.

Rišliai parašytas rašinys, atsakantis į pasirinktą temą, atspindintis logišką minties dėstymą, parodantis, jog užduotis suprasta, parašytas aiškia ir taisyklinga kalba (apytiksliai 300 žodžių).

